

مروری بر نحوه عملکرد خودپردازهای داخلی و خارجی

وحید محمدی^{۱*}، اسد چزانی^۲

۱- دانشجوی دکتری مدیریت دولتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آستارا

۲- کارشناس ارشد علوم اقتصادی دانشگاه آزاد اسلامی

v14.mohamadi@yahoo.com

چکیده

خودپرداز یکی از ابزارهای مهم پرداخت می باشد. دستگاه خودپرداز یک دستگاه الکترومکانیکی است که صرفاً با هدف به کارگیری در بانکداری الکترونیک اختراع و مورد استفاده قرار گرفت. خودپرداز که گاه خودپرداز، عابر بانک و آنی بانک هم نامیده شده، دستگاهی است که به مشتریان بانک این امکان را می دهد که در هر زمان دلخواه به وسیله قرار دادن کارت خاصی در دستگاه و وارد کردن یک گذرواژه از حساب خود پول دریافت کرده یا موجودی حساب بانکی خود را بررسی کنند. اولین دستگاههای خودپرداز آفلاین در ایران در دهه ۵۰ وارد ایران شد. نخستین دستگاه خودپرداز خاورمیانه، در ایران بوسیله بانک بیمه بازرگانان و در تهران قرار گرفت. امروزه اغلب دستگاههای خود پرداز ایرانی به شبکه شتاب متصل هستند. شبکه شتاب امکان برداشت و مشاهده موجودی را برای دارندگان کارتهای بانکی عضو این شبکه از همه خودپردازها فراهم می آورد. در ایران می توان از طریق دستگاههای خودپرداز اقدام به پرداخت قبضه های خدمات عمومی نظیر آب، برق و تلفن نمود. در این مقاله ضمن معرفی خودپرداز بعنوان یکی از ابزارهای پرداخت مروری بر نحوه عملکرد خودپردازهای داخلی و خارجی خواهیم داشت.

واژگان کلیدی: خودپرداز، بانک، رقابت، ابزار پرداخت، گذرواژه

۱- مقدمه

بانکداری الکترونیک یا برخط یا اینترنتی، عبارت است از فراهم آوردن امکاناتی برای کارکنان در جهت افزایش سرعت و کارایی آنها در ارائه خدمات بانکی در محل شعبه و همچنین فرایندهای بین شعبه های و بین بانکی در سراسر دنیا و ارائه امکانات سخت افزاری و نرم افزاری به مشتریان که با استفاده از آنها بتوانند بدون نیاز به حضور فیزیکی در بانک، در هر ساعت از شبانه روز (۲۴ ساعته) از طریق کانالهای ارتباطی ایمن و با اطمینان عملیات بانکی دلخواه خود را انجام دهند.

به عبارت دیگر بانکداری الکترونیکی استفاده از فناوریهای پیشرفته نرم افزاری و سخت افزاری مبتنی بر شبکه و مخابرات برای تبادل منابع و اطلاعات مالی به صورت الکترونیکی است و نیازی به حضور فیزیکی مشتری در شعبه نیست.

بانکداری الکترونیک به مشتریان اجازه می دهد تا معاملات اقتصادی را در یک وبسایت امن به طرقی مثل کارهای خرده بانکی یا بانک مجازی، موسسه مالی و اعتباری یا شرکت های ساخت و ساز انجام دهند.

مولر (۲۰۰۸)، بانکداری الکترونیک را استفاده بانکها از اینترنت برای ارائه خدمات بانکی به مشتریان و استفاده مشتریان از اینترنت برای ساماندهی، کنترل و انجام تراکنش بر روی حسابهای بانکی خود تعریف می کند. با این حال، برخی از صاحب نظران تعریف کلی تری ارائه کرده اند و استفاده از سایر ابزارها و کانالهای الکترونیک نظیر تلفن همراه، تلفن و تلویزیون دیجیتال به منظور اطلاع رسانی، ایجاد ارتباط و انجام تراکنش بانکی را نیز مشمول تعریف بانکداری الکترونیک دانسته اند. مهمترین کانالهای بانکداری الکترونیک عبارتند از: رایانه های شخصی - کیوسک - شبکه های مدیریت یافته - تلفن ثابت و همراه - دستگاههای خودپرداز و پایانه های فروش. تقریباً ۵۲ سال از خدمت گذاری اولین دستگاه خودپرداز (ATM) به بشر می گذرد. دستگاهی که به طور مسلم در آغاز نه ظاهری این چنین داشته و نه مکانیزمی امروزی. اما بی شک مهمترین انگیزه اختراع چنین ابزاری کاهش رودرویی با کارمند بانه نشین